

Tyresö kommun
Barn- och utbildningsförvaltningen
Ulrica Andersson, verksamhetsstrateg
08 5782 90 59

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum 2008-05-30

1 (4)

Dnr 2008/BUN 174-053

Barn- och utbildningsnämnden

Vårdnadsbidrag i Tyresö kommun

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden föreslår kommunstyrelsen:

- att införa kommunalt vårdnadsbidrag från den 1 januari 2009.
- att ansökan om vårdnadsbidrag kan göras från och med den 1 december 2008.
- att vårdnadsbidraget ska uppgå till 3000 kronor per barn och månad för heltid och 1500 kronor per barn och månad för halvtidsersättning.
- att modellen med dagbarnvårdare för eget barn avskaffas från den 1 januari 2009.
- att sista dagen att ansöka om att bli dagbarnvårdare för eget barn blir den 31 oktober 2008.
- att de dagbarnvårdare för eget barn vars barn har fyllt tre år vid årsskiftet och inte utnyttjar förskola behåller sitt tillstånd till dess barnet börjar förskola eller förskoleklass.

Barn- och utbildningsförvaltningen

Birgitta Wigren
Förvaltningschef

Ulrica Andersson
Verksamhetsstrateg

Sammanfattning

Riksdagen fattade den 21 maj 2008 beslut om att införa en ny lag om kommunalt vårdnadsbidrag. Underlag för beslutat finns i proposition 2007/08:91, Vårdnadsbidrag –

familjepolitisk reform. Lagen om kommunalt vårdnadsbidrag träder i kraft den 1 juli 2008. Tyresö kommun har idag en egen lösning, dagbarnvårdare för eget barn.

Förvaltningen föreslår att kommunalt vårdnadsbidrag enligt ny lagstiftning införs i Tyresö kommun från den 1 januari 2009. För de familjer som finns i systemet och vars barn vid införandet har fyllt tre år, föreslås en övergångslösning. Dessa behåller det gamla systemet tills barnen börjar i förskoleklass, förutsatt att de inte utnyttjar barnomsorg. Under perioden fram till införandet av vårdnadsbidrag tillämpas nuvarande modell och familjer som träder in i systemet informeras om vilka förändringar som kommer att genomföras från årsskiftet. Sista dagen att ansöka om att bli dagbarnvårdare för eget barn blir den 31 oktober.

Beskrivning av ärendet

Nuläge i Tyresö Kommun

Tyresö kommun använder sig sedan den 1 mars 2006 av modellen dagbarnvårdare för eget barn. Modellen innebär att föräldrar i kommunen kan vara dagbarnvårdare åt eget/egna barn mellan ett och fem år och få en ersättning motsvarande 75 procent av en dagbarnvårdarersättning. Ersättningsnivån 2008 är 4326 kr per barn och månad.

För att få ersättning krävs ett godkännande av barn- och utbildningsnämnden. Godkännande sker efter att vårdnadshavaren lämnat in ansökan på särskild blankett och utdrag ur polisens belastningsregister samt att en tjänsteman vid förvaltningen genomfört ett hembesök. Vid hembesöket går tjänstemannen igenom regler och villkor för att vara dagbarnvårdare för eget barn.

I det nuvarande systemet finns inga begränsningar för föräldrar som samtidigt erhåller föräldrapenning, arbetslöshetsersättning, aktivitetsstöd, sjukpenning, introduktionsersättning för invandrare eller liknande. Det finns heller inga hinder mot att utnyttja allmän förskoleplats för 4-5-åringar samtidigt som man är dagbarnvårdare åt eget barn.

Ersättningen till dagbarnvårdare för eget barn betalas ut via ett bolag och betraktas av kommunen som en löneutbetalning som ska beskattas. Försäkringskassan räknar dock inte utbetalningarna som en sjukpenningsgrundande inkomst. Det råder även vissa oklarheter kring Skatteverkets syn på utbetalningarna. Eftersom dagens modell innebär att föräldern anlitats som dagbarnvårdare, har kommunen ett tillsynsansvar över verksamhetens pedagogiska innehåll. Vid hembesöket inför godkännande kontrolleras exempelvis

barnsäkerheten, men då det inte är fråga om någon pedagogisk verksamhet i vanlig bemärkelse är nämndens tillsynsansvar oklart.

Lagen om vårdnadsbidrag

Enligt riksdagens beslut om kommunalt vårdnadsbidrag får kommunerna möjlighet att införa, finansiera och administrera kommunala vårdnadsbidrag inom vissa ramar. Kommunen beslutar själv om och när bidraget införs, samt om differentieringar i form av deltidssbidrag ska finnas.

Den nya lagen innebär att kommunen kan införa ett vårdnadsbidrag för barn mellan ett och tre år. Föräldrar ansöker om vårdnadsbidrag hos kommunen och bidraget uppgår till högst 3000 kronor per barn (heltidsersättning). Den som uppbär vårdnadsbidrag får inte samtidigt erhålla föräldrapenning, arbetslöshetsersättning, aktivitetsstöd, utvecklingsersättning, sjukpenning, rehabiliteringsersättning, ålderspension, äldreomsörjningsstöd eller introduktionsersättning för invandrare. Föräldrarna ska ha tagit ut minst 250 hela föräldrapenningsdagar innan de ansöker om vårdnadsbidrag.

Det finns inga hinder mot att föräldrarna arbetar samtidigt som de erhåller vårdnadsbidrag, utan barnets tid på förskola styr rätten till bidrag. Om familjen får helt vårdnadsbidrag, får barnet inte samtidigt utnyttja förskola. Om deltidssbidrag utbetalas, får inte barnet utnyttja förskola på heltid.

Förvaltningens förslag

Barn- och utbildningsförvaltningen föreslår att vårdnadsbidrag införs i enlighet med kommande lagstiftning från och med den 1 januari 2009 med möjlighet för föräldrar att ansöka om bidrag från den 1 december 2008. Förvaltningen ser många fördelar med att införa vårdnadsbidraget, som blir ett tydligare system utan den nuvarande modellens omvägar via bolag för utbetalning och utan de oklarheter beträffande beskattning och kommunens tillsynsansvar som den nuvarande modellen innebär. Med ett vårdnadsbidrag styrs utbetalningen av barnets förskoleutnyttjande, och föräldrar kan inte uppbära andra bidrag samtidigt som vårdnadsbidrag. Allt det ovanstående bidrar till att vårdnadsbidraget framstår som ett tydligt, familjepolitiskt bidragssystem för familjer som vill vara hemma helt eller delvis och vårda sitt barn under dess första år.

Förvaltningen föreslår att kommunen ska erbjuda vårdnadsbidrag i form av hel eller halv ersättning, beroende på i vilken omfattning föräldrarna utnyttjar barnomsorg i förskola eller familjedaghem. Barnet ska alltså kunna utnyttja barnomsorg på högst halvtid, samtidigt som föräldrar erhåller ett halvt vårdnadsbidrag. Den hela ersättningen föreslås uppgå till 3000 kronor per månad och barn.

Det nuvarande systemet med dagbarnvårdare för eget barn avskaffas från den 1 januari 2009. Sista dagen att ansöka om att bli dagbarnvårdare för eget barn blir den 31 oktober 2008. För de familjer som vid införandet av vårdnadsbidrag erhåller ersättning som dagbarnvårdare för eget barn och vars barn har fyllt tre år samt inte utnyttjar förskoleplats föreslår förvaltningen en övergångslösning. Dessa familjer får stå kvar i den tidigare modellen till dess barnet börjar förskola eller förskoleklass. Om barnet utnyttjar allmän förskola från 4 års ålder föreslår förvaltningen att ersättning inte längre ska utbetalas.

Fördelarna med att införa vårdnadsbidrag först den 1 januari 2009 är flera. Förvaltningen får tid och möjlighet att utarbeta rutiner för det nya systemet, så att det blir välfungerande från start. Enligt propositionen anser regeringen att det från den 1 januari 2009 bör kunna införas en skyldighet för Försäkringskassan att lämna uppgifter om vilka eventuella andra bidrag en vårdnadshavare erhåller till den nämnd som handlägger vårdnadsbidraget. Även en möjlighet att lämna information om aktuella bidrag mellan kommunens nämnder kommer att införas från den 1 januari 2009. Tillgång till dessa uppgifter skulle göra hanteringen av vårdnadsbidraget mer rättssäker, och införandet bör därför vänta in en sådan möjlighet. Dessutom skulle förvaltningen ha tid under hösten att informera de familjer som finns i det nuvarande systemet om vilka förändringar som väntar, så att familjerna får möjlighet att planera och anpassa sin omsorg.